

DEDIŠČINA V VRTINCU SPREMEMB PRILOŽNOSTI IN IZZIVI

36. DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE in
14. TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE **26. 9.–10. 10. 2026**

Zavod za varstvo
kulture dediščine Slovenije

Ko dediščina zaživi: napotki za načrtovanje dogodkov DEKD in TKD

**Milena Antonić, koordinatorica TKD
ZVKDS, OE Maribor**

Grad Prem 2026_ Regionalno srečanje DEKD in TKD 2026

Partnerji TKD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

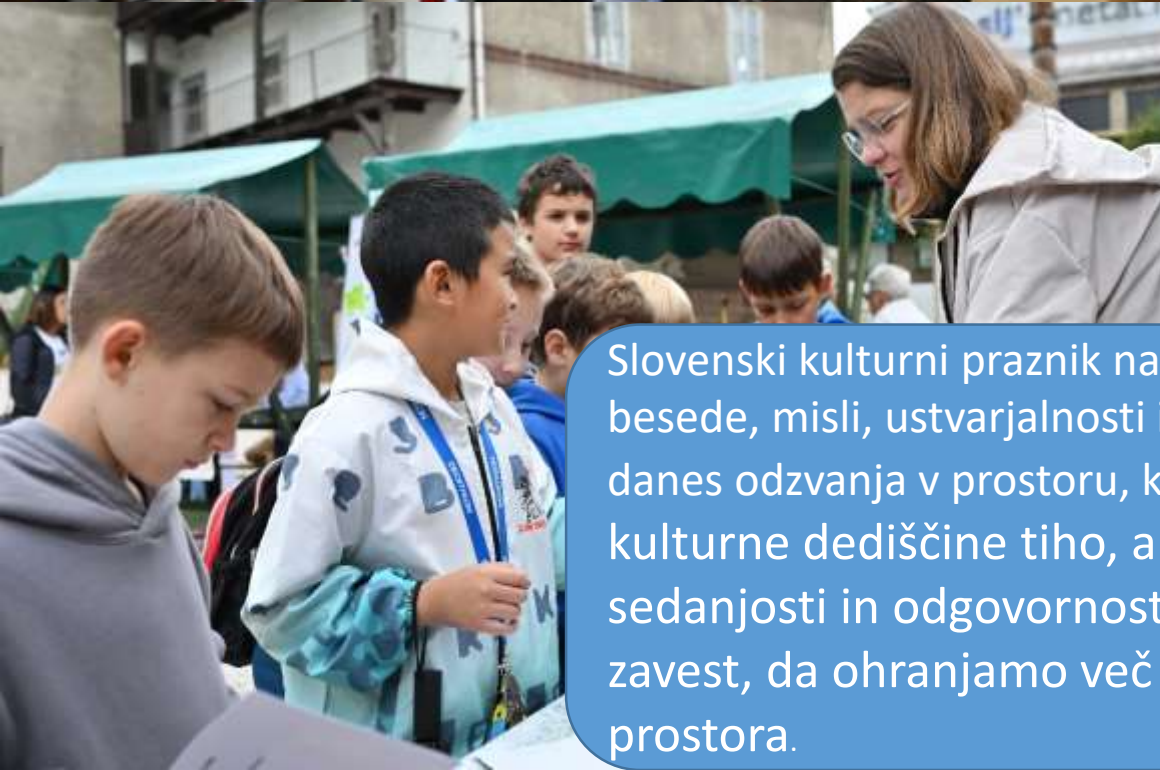

ZAVOD
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ŠOLSTVO

Častna pokroviteljica

Slovenski kulturni praznik nas vsako leto znova opomni, da kultura ni samoumevna, nastaja iz besede, misli, ustvarjalnosti in skrbi. Prešernova vera v moč duha, jezika in skupnega spomina še danes odzvanja v prostoru, ki ga s svojim delom vsak dan soustvarjate. Prav zato je varovanje kulturne dediščine tiho, a vztrajno delo. Je poslušanje preteklosti, razumevanje sedanjosti in odgovornost do prihodnosti. V njem se prepletajo znanje, občutek in zavest, da ohranjamo več kot zgolj spomenike – ohranjamo pomen, vrednote in zgodbe prostora.

ČASOVNICA	DEJAVNOST
februar marec april	Regionalno srečanje DEKD in TKD, udeležba Kulturni bazar, 1.april2026 Razmišljanje – povezovanje - akcija
februar–maj	Predstavitev projekta učiteljskemu zboru in učencem na razredni uri ter vabilo učencem/učiteljem k sodelovanju Sestava ekipe (sodelavci, zunanji sodelavci,..) Razdelitev nalog Načrtovanje dejavnosti in zaključne prireditve (osnutek)
maj	E-prijava dogodka (objava v programski knjižici) Podrobno načrtovanje dejavnosti
junij september	Načrtovanje dejavnosti v LDN (kulturni dan/ tehniški dan/dan-teden dejavnosti) po VIO in po lokacijah Priprava in pošiljanje vabila sponzorjem šole, lokalni skupnosti, staršem, zainteresirani publiki in medijem
26. september – 10. oktober	Izvedba dogodka (tematska delavnica, pohod, ogled, razstava, dramatizacija,..) Osrednja prireditev (prvi roditeljski sestanek ali govorilne ure za starše)
oktober november	Vrednotenje – izpolnjevanje e-vprašalnika Zaključna prireditev DEKD in TKD - skupno vrednotenje

Pregledovalnik kulturne dediščine

<https://geohub.gov.si/ghapp/iskd>

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

eDediščina

EVROPSKA UNIJA
POVRNITI DOLŽNO
PRIPRAVITI NAČRTE

INFORMACIJSKI SISTEM KULTURNE DEDIŠČINE
JAVNO DOSTOPNO MESTO

Registar nepremične kulturne dediščine (eRNPD)
Registar nepremične kulturne dediščine je centralna uradna zbirka podatkov o nepremični kulturni dediščini v Republiki Sloveniji.

Registar nesnovne kulturne dediščine (eRNSD)
Registar nesnovne kulturne dediščine je centralna uradna zbirka podatkov o nesnovni kulturni dediščini v Republiki Sloveniji.

Evidenca arheoloških raziskav (eArheologija)
Vsebuje podatke o opravljenih arheoloških raziskavah v Republiki Sloveniji.

Priloge različni vrstni kulturne dediščine (eNVID)
Vsebuje določene zbirne podatke o priloge dediščini, ki jih je treba upoštevati pri pravnih dejanjih in posegih v območja kulturne dediščine.

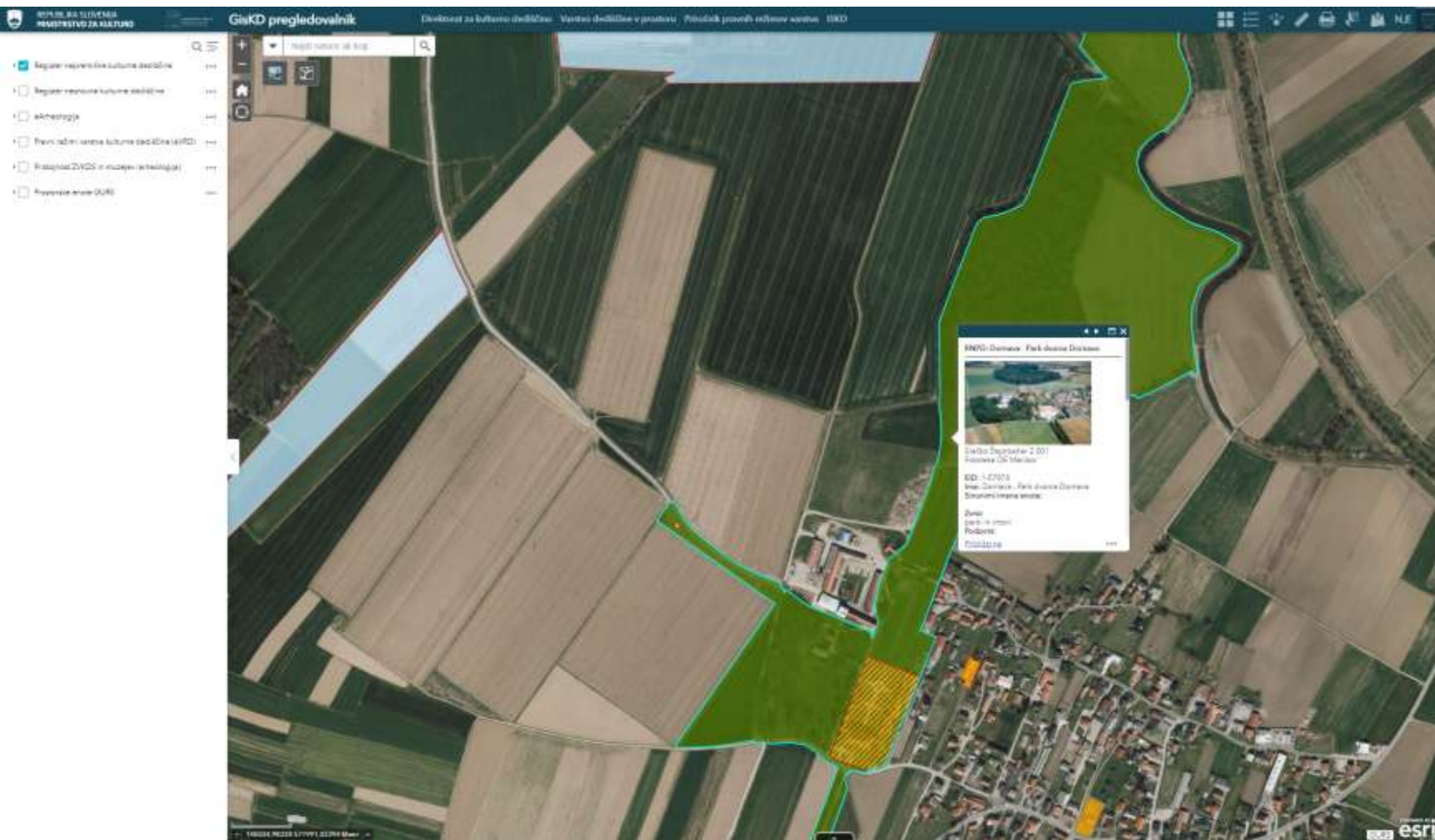
Geografski informacijski sistem kulturne dediščine (GISKID)
Skupni prostorski pregledovalnik podatkov o kulturni dediščini.

Več o kulturni dediščini
<http://www.geoslovenija.gov.si/kulturna-dediscina/>

- nepremična dediščina (eRNPD)
- nesnovna dediščina (eRNSD)
- pregledovanje na zemljevidu
- naprednejši iskalnik; bolj kompleksne poizvedbe
- možen izvoz podatkov
- iskanje dediščine v bližini lokacije
- historične kartografske podlage
- dediščina v prostoru in času
- Lidar posnetki
- povezava na <http://eid.si>

Pregledovalnik kulturne dediščine

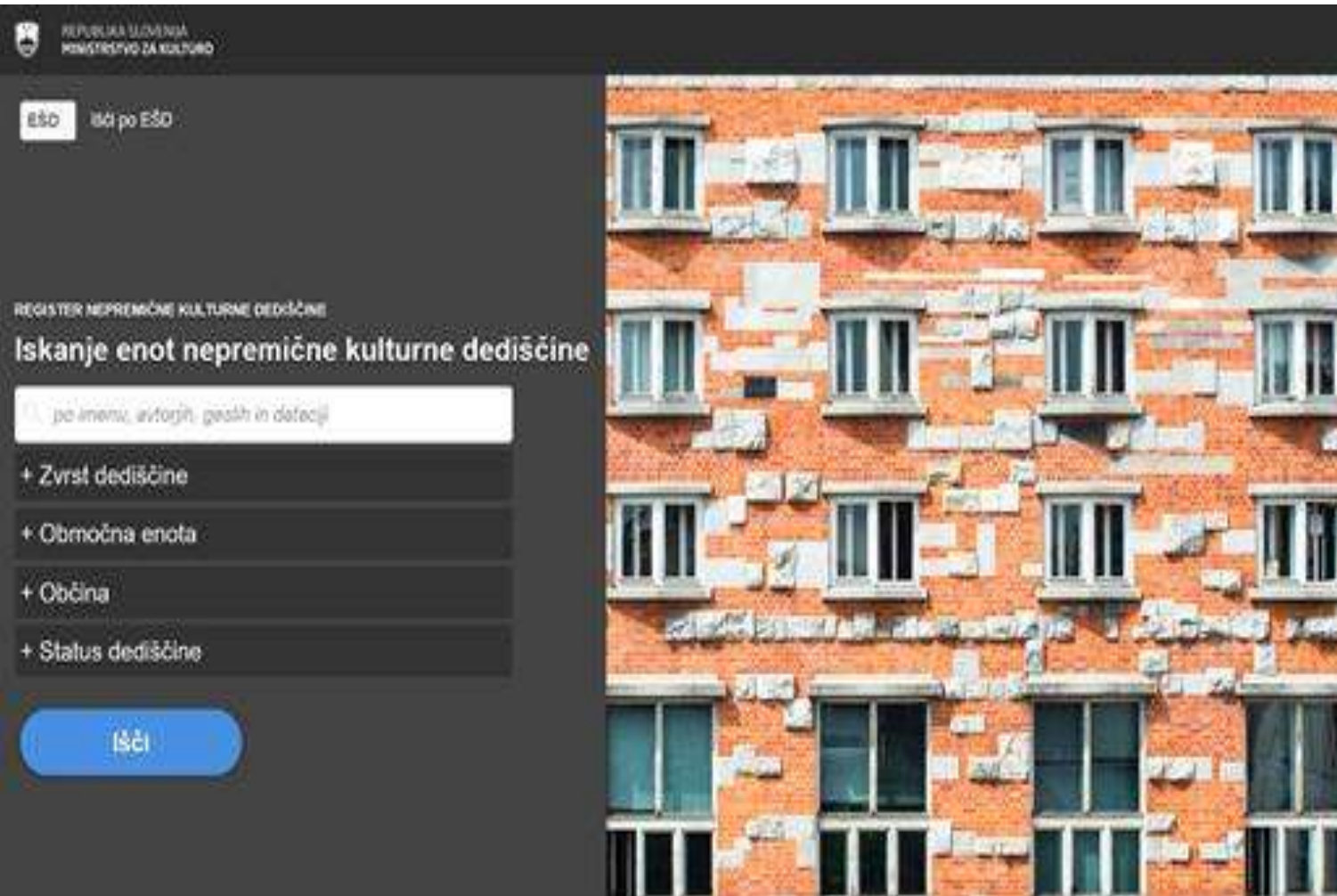
<https://geohub.gov.si/ghapp/iskd>

- nepremična dediščina (eRNPD)
- nesnovna dediščina (eRNSD)
- pregledovanje na zemljevidu
- naprednejši iskalnik; bolj kompleksne poizvedbe
- možen izvoz podatkov
- iskanje dediščine v bližini lokacije
- historične kartografske podlage
- dediščina v prostoru in času
- Lidar posnetki
- povezava na <http://eid.si>

Pregledovalnik registra nepremične kulturne dediščine po enotni identifikaciji dediščine (EID)

<https://eid.gov.si>

- nepremična dediščina
- pregledovanje opisnih podatkov registra,
- izdelovanje seznamov,
- enostaven iskalnik; splošno iskanje in omejene poizvedbe po nekaj poljih,
- povezava z digitalnimi dokumenti;
- okoli 35000 fotografij, zapiskov in načrtov iz zbirk INDOK),
- prikaz dediščine na Google zemljevidu,
- dostop do večjezičnih izbranih podatkov registra (angleški, italijanski, madžarski).

Predstavitev registra s kratkimi predstavitvenimi filmčki za lažjo uporabo

Splošno o varstvu kulturne dediščine (kaj je kulturna dediščina, koliko je dediščine, dediščina po zvrsteh, kaj so kulturni spomeniki, koliko jih je ...)

Dediščina v bližini šole / doma / lokacije

Tematske poizvedbe (npr. kozolci, parki in vrtovi, arheološka najdišča, dediščina izbranega avtorja...)

Lidar posnetki in očem skita dediščina

Zgodovinske karte in razvoj prostora skozi čas

<https://youtu.be/OKrsWlyd5y>

<https://youtu.be/W30YJjWXO4E>

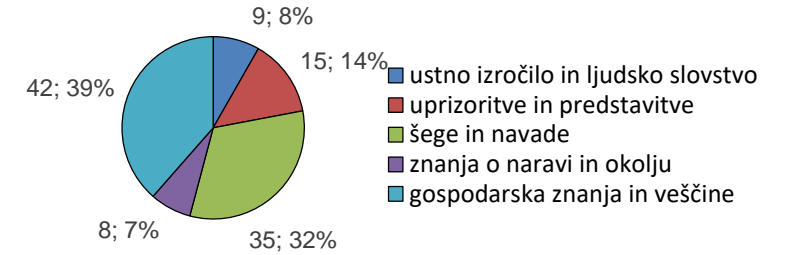

<https://youtu.be/3vWznNi0M4o>

Pregledovalnik kulturne dediščine

<https://geohub.gov.si/ghapp/iskd>

The screenshot shows the 'eDediščina' portal. On the left is a list of cultural heritage entities with their EID numbers. On the right, two entities are highlighted: 'Hruški skoromati, Kulturno društvo Hrušica' and 'Ritanski skoromati'. Each entry includes a map, a photo, and descriptive text.

Gospodarska znanja in veščine

Podzvrst; znanja o prostoru

- Sušenje sadja, EID 2-00110
- Tradicionalno pridelovanje morske soli, EID 2-00042
- Skodlarstvo, EID 2-00059
- Suhozidna gradnja, EID 2-00051
- Slamokrovstvo, EID 2-00081
- Tesarstvo, EID 2-00124
- Oglarstvo, EID 2-00015

Po zadnjih podatkih(2. 9. 2025) je vanj vpisanih **135 enot in 403 nosilcev** nesnovne kulturne dediščine.

koordinator varstva
nesnovne kulturne
dediščine

<http://www.nesovnadediscina.si/sl>

Pregledovalnik kulturne dediščine

Priprava mlinčevk

KLASIFIKACIJA DEDIŠČINE

Zvrst:
gospodarska znanja in veščine

Podzvrsti:
prehrana, letne šege, šege življenjskega kroga, praznovanja

Strokovna področja:
etnologija, kulinarika

Pristojna institucija:
Posavski muzej Brežice

OPIS ENOTE

Tipološka gesla:
priprava pogač, peka, božič, velika noč, binkošti

Kratek opis:
Mlinčevka je pogača, pripravljena iz več plasti pečenega ali kuhanega testa – mlincev z nadevi, ki jo po nekoliko različnih recepturah ob večjih praznikih in šegah življenjskega kroga pripravljajo v Posavju, na Bizeliskem in

Skupina za ohranjanje lemberske velikonočne mlinčne potice, Marja Lorenčak Kiker

Enota dediščine: Priprava mlinčevk (EID 2-00103)

ID nosilca: 279

Tip nosilca: Oseba

Naslov: Predenca 31, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH

Status: Nosilec je aktiven

Datum evidentiranja v registru: 22. 4. 2022

Datum zadnje spremembe: 1. 8. 2022

Opis dejavnosti:

Neformalno organizirana skupina za ohranjanje lemberske velikonočne mlinčne potice združuje gospodinje iz Lemberga z okolico, ki so se z receptom za pripravo mlinčne potice srečale v okviru delovanja društev ali prek posameznic. Pripravljajo mlinčno potico, ki je okrogla, visoka med deset in petnajst centimetrov, težka do deset kilogramov in sijoče zlato rumene barve, na vrhu zaključena kakor roža, lahko tudi z dodatkom pletenega venčka ali zaprta. Pripravljena je iz štirih mlincev iz vzhajanega testa ter jajčnega sira iz štiridesetih jajc, mleka in žemljic, v katerega primešajo orehe, prelite z vročim mlekom, ki jim dodajo rozine, sladkor, limonino lupinico in rum.

Ker je mlinčna potica postala priljubljena zaradi svojega edinstvenega okusa, je gospodinje ne pečejo več le za veliko noč, temveč tudi za druge priložnosti, na primer predstavitev slovenske kulinarčne dediščine. Predstavnice neformalno organizirane skupine za ohranjanje velikonočne mlinčne potice se udeležujejo tudi drugih prireditev, kot so razstave, sejmi doma in v tujini. Svoje znanje priprave mlinčne potice prenašajo na delavnicah v domačem in drugih krajih. Pri tem se povezujejo tudi s Turistično-kulturnim društvom Lemberg.

Anja Jerin, 2022,
Dokumentacija SEM

[Prikaži na karti](#)

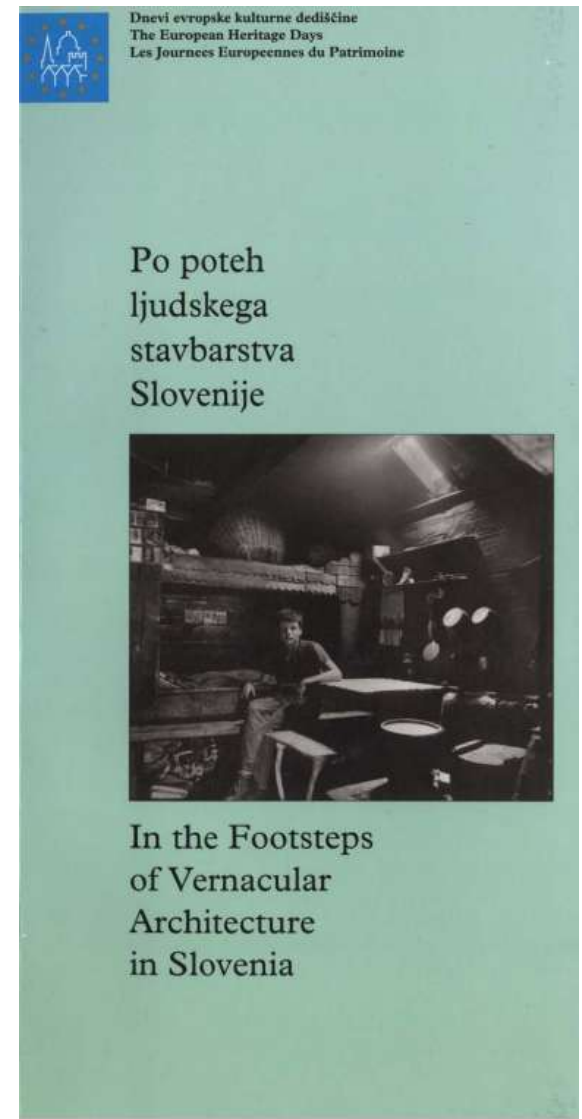
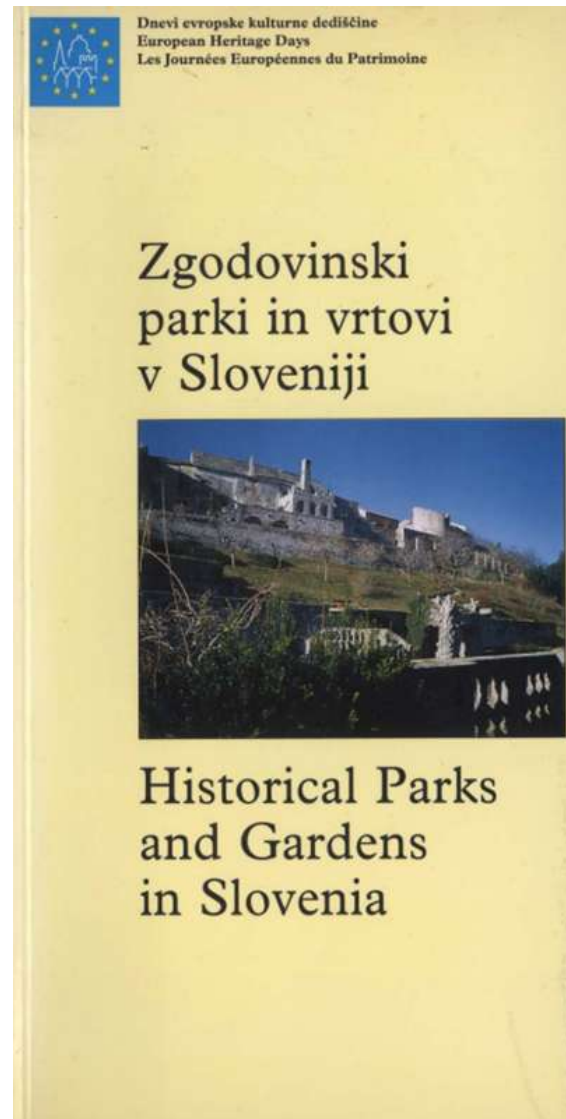
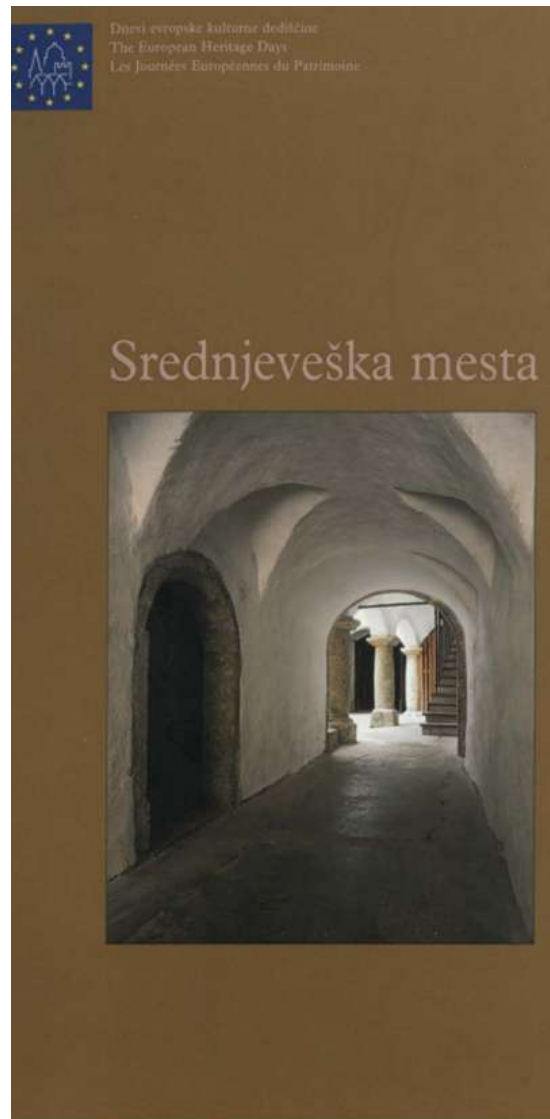

Publikacije Dnevi evropske kulturne dediščine
<https://www.zvkds.si/publikacije/dnevi-evropske-kulturne-dediscine>

Publikacije Dnevi evropske kulturne dediščine

<https://www.zvkds.si/publikacije/dnevi-evropske-kulturne-dediscine>

Publicistika ZVKDS

Na tem mestu najdete publikacije,
video zapise in druge vsebine.

<https://www.zvkds.si/za-znanje/>

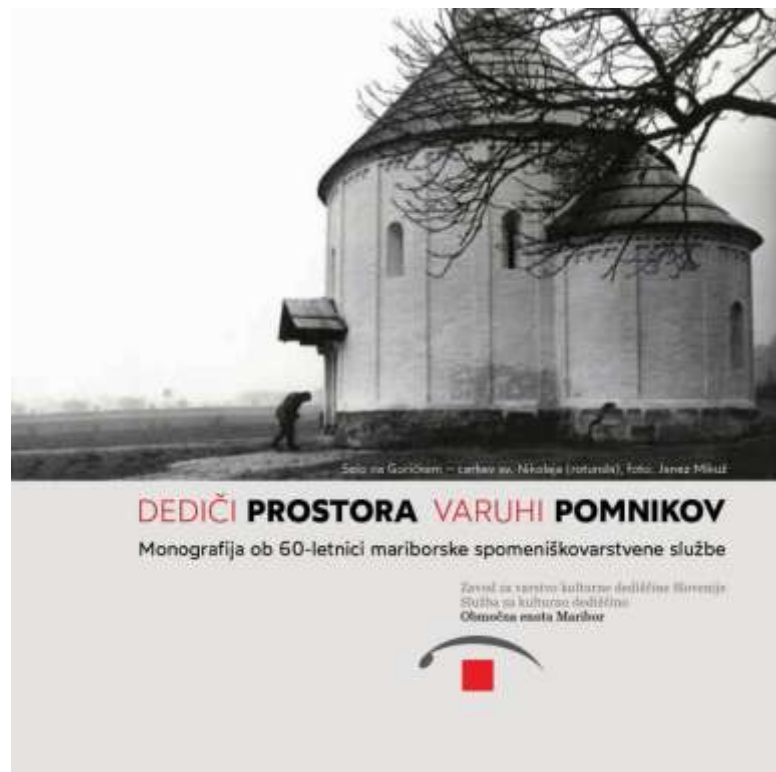

Obnova objektov
kulturne dediščine

Kamnita strešna
kritina stavb na
Primorskem – II

Priročnik kraške
suhozidne gradnje

Nasveti za lastnike
kulturne dediščine

TRADICIONALNE
ROKODELSKE VEŠČINE

Pasivna hiša
Posočja

Priročnik za
suhogradnjo

Priročnik za Apno

Tradicionalne
rokodelske veščine

Arheološko izkopavanje

Raziskovanje plasti stratigrafske torte

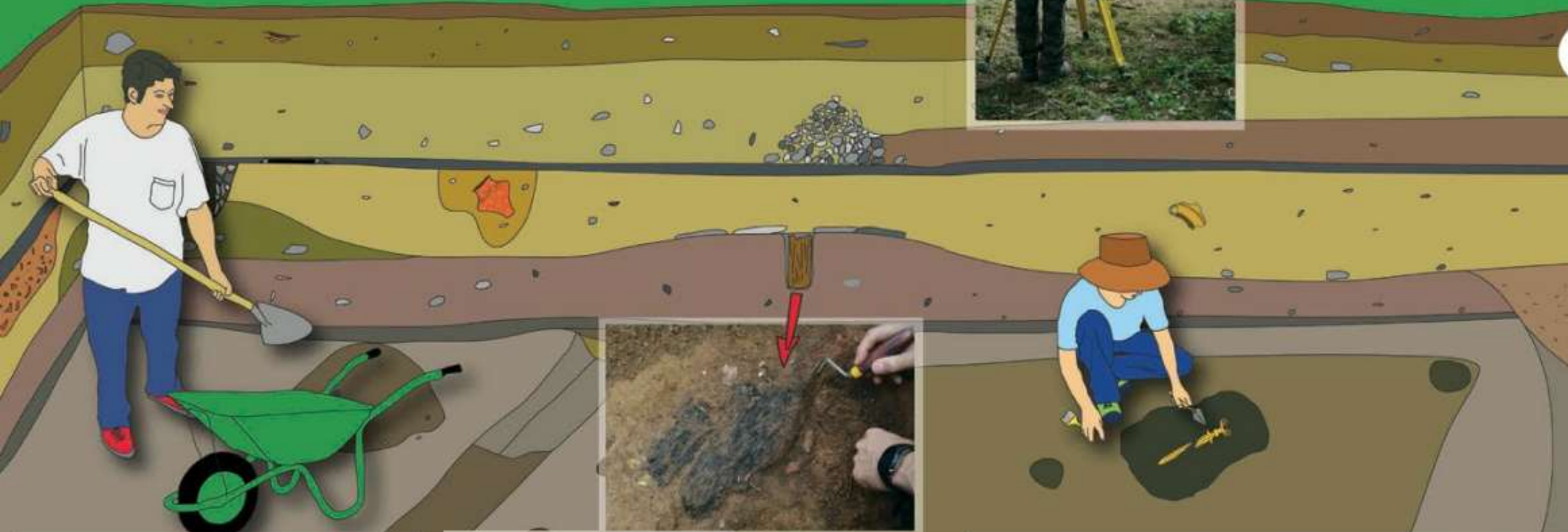
Med izkopavanji arheologi zabeležijo vse, kar najdejo. Vsako plast posebej izmerijo in fotografirajo, nato pa raziščejo in opišejo vse, kar plast vsebuje. Prav vsi kosi lončenine, kovine ali kamna, pa tudi najmanjši delčki kosti ali drobcji oglja razkrivajo podatke, s katerimi lahko arheologi razložijo, kaj se je dogajalo v preteklosti.

Arheologi pri delu najpogosteje uporabljajo lopate, krampe in samokolnice, pa tudi nekaj posebnih ročnih orodij, npr. strguljo. Nepogrešljiva je tudi tehnična oprema: fotografirajo s fotoaparati in merijo s tahimetri.

Plasti so podobne torti, oni pa govorijo o „preseku“. Nobene domišljije nimajo ...

Arheologi vedno začnejo izkopavati na vrhu, kjer so arheološke plasti najmlajše. Z globino narašča tudi starost arheoloških ostalin v plasteh.

Če se je les ohranil v obliki oglja, arheologi zaprosijo za pomoč arheobotanike. Ti lahko ugotovijo, s katero vrsto lesa so v preteklosti gradili hiše ali kurili na ognjiščih.

Arheološka izkopavanja potekajo na prostem, zato nanje precej vpliva vreme. Če je vroče, lahko zelo vroče, ko dežuje, pa je zemlja blatna in ljudje premočnejši. Izkopavanje zelo razburljiv način raziskovanja preteklosti!

https://dtp.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_output/0001/37/131b4d5e155f92181adaacf904c68833c4bf0c0f.pdf

https://dtp.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_output/0001/37/32c9bb0e41d33b8612070f73f1f7d9b09b3d237c.pdf

KULTURNA DEDIŠČINA

Kulturna dediščina niso le neme ostaline preteklosti.

VODNI STOLP MARIBOR

Vodni stolp, jugovzhodni obrambni stolp nekdanjega mestnega obzidi je bil zgrajen okoli leta 1555, z veznim obzidjem so ga povezali s starejšim Židovskim stol

PRAZNOVANJA

Nikoli brez razloga.

PRAZNIČNE VOŠČILNICE IN RAZGLEDNICE

Prazniki in praznovanja že tisočletja napolnjujejo človeško življenje ob določenih dnevih v letu in so del našega življenja.

Poučevanje kulturne dediščine

<https://sola-prenove-za-nove-generacije.si/prirocniki/>

POUČEVANJE
KULTURNE
DEDIŠČINE

Priročnik za učitelje

DNEVI
DEJAVNOSTI

POUČEVANJE
KULTURNE
DEDIŠČINE

Priročnik za učitelje

1. VZGOJNO-
IZOBRAŽEVALNO
OBDOBJE

POUČEVANJE
KULTURNE
DEDIŠČINE

Priročnik za učitelje

2. VZGOJNO-
IZOBRAŽEVALNO
OBDOBJE

POUČEVANJE
KULTURNE
DEDIŠČINE

Priročnik za učitelje

3. VZGOJNO-
IZOBRAŽEVALNO
OBDOBJE

Število rezultatov iskanja: 2168

Razvrsti po: **ustreznosti**

Dediščina okoli nas

Avtor(ji)	Sever Borovnik, Vesna (avtor)
Jezik	slovenski
Vir	Glasba v šoli in vrtcu
Leto	2017
Številčenje	letnik 20, številka 1/2
Vsebina	etnologija kulturna dediščina
Založnik	Zavod Republike Slovenije za š
Izvor	Zavod RS za šolstvo
Pravice	IN COPYRIGHT
URN	URN:NBN:SI:DOC-U81037B0
COBISSID	295827456
Objavljeno	03.02.2021

Vsaka enota je vsebine s področja kulturne in naravne dediščine na različne načine vključevala v svoje delo, upoštevajoč starost otrok. V nadaljevanju navajam opis dejavnosti, ki smo jih v našem vrtcu izvajali med letom, poglobljeno pa obravnavali, strnili in predstavili v *Tednu kulturne dediščine*, prvi teden oktobra 2016, v dopoldanskem času in na popoldanskih srečanjih s starši, starimi starši in širšo okolico.

Enota Brezovica, ki ima dva oddelka otrok, je naredila izlet otrok s starši do Podpeškega jezera. Sprehodili so se okrog jezera in spoznali legendo o nastanku jezera, ki se je ohranila po pripovedovanju domačinov. Gostili so upokojence z Brezovice in pod njihovim mentorstvom izdelovali igrače, kot so jih sami delali v otroštvu.

V *enoti Notranje Gorice* so si ogledali bližnji *Tehniški muzej Slovenije* v Bistri, pripravili tržnico jesenskih pridelkov in nanjo povabili stare starše. Prehodili so tisti del Jakobove poti, ki poteka mimo Notranjih Goric. Ob obisku ene od babic so spoznali klekljanje. Ličkali so koruzo in luščili fižol. Kuhali so tudi *suk* – močnik, kot mu pravijo po domače. Raziskali so, da so Notranjim Goricam nekdanj rekli Suke, domačinom pa sukarji, po tej stari jedi, ki so jo nekoč veliko uživali.

Slika 2: Razstava starih predmetov

Slika 3: Luščenje fižola

Slika 1: Kuhanje močnika, po domače suk (foto Polona Šuštaršič)

Koristne povezave

Slovenski arhivi,

virtualna arhivska čitalnica

<https://vac.sjas.gov.si/vac>

Europeana je evropska digitalna knjižnica z digitaliziranimi slikami, besedili ter zvočnimi in video posnetki.

www.europeana.eu/portal/sl

Duri – digitalni dediščinski inkubator

namenjen povezovanju, izobraževanju in spodbujanju pobud na področju kulturne dediščine.

www.e-duri.si

Skupnost muzejev Slovenije

Organizacija slovenskih muzejev
in galerij

<https://sms-muzeji.si/>

Museums.SI predstavlja slovenske muzeje, galerije in dogajanje v njih.

<http://museums.si/sl-si/>

Regijski portal Kamra združuje digitalizirane vsebine s področja domoznanstva v knjižnicah in drugih lokalnih kulturnih ustanovah.

www.kamra.si

Gradiva

Prebrskajte knjižnico strokovnih gradiv

Išči po kategorijah

TIP GRADIVA ▾

KULTURNA DE... ▾

TEMATIKA ▾

DEL DOGODKA ▾

LETO ▾

ISKANJE

Jerneja Ferlež

Kako je bilo, ko še ni bilo štedilnikov

Pred iznajdbo štedilnika so ljudje kuhali na odprtih ognjiščih. V knjigi se sprehodimo skozi različne tehnologije in različne družbene sloje v različnih zgodovinskih obdobjih. Mladostniki izvejo, kakšno je bilo vsakdanje življenje v preteklosti, starejši pa lahko obujajo spomine.

ZALOŽBA ARISTEJ

2020

Več avtorjev

Kultura kot del podeželske skupnosti

KULTURNI BAZAR 2022

Dogodek se osredotoča na dobre prakse povezovanja kulture in umetnosti s kakovostjo bivanja v ruralnih okoljih, na kulturo in umetnost kot povezovalna elementa skupnosti.

31. marec 2022

Anja Štefan

Zlata ptica

KULTURNI BAZAR 2022

Anja Štefan pripoveduje zgodbe iz različnih svetovnih izročil, ki govorijo o moči skupnosti ali o tem, kaj lahko k skupnosti prispeva posameznik. Med pripovedmi razmišlja o povezovalni moči pripovedovanja, o njegovi vlogi nekoč in o njegovih možnostih danes.

31. marec 2022

Katalog ustvarjalcev
kulturno-umetnostne
vzgoje

Nataša Bucik, Ana Petrovčič, Liu
Zakrajšek (ur.)

Kam me nese? Prav me nese.

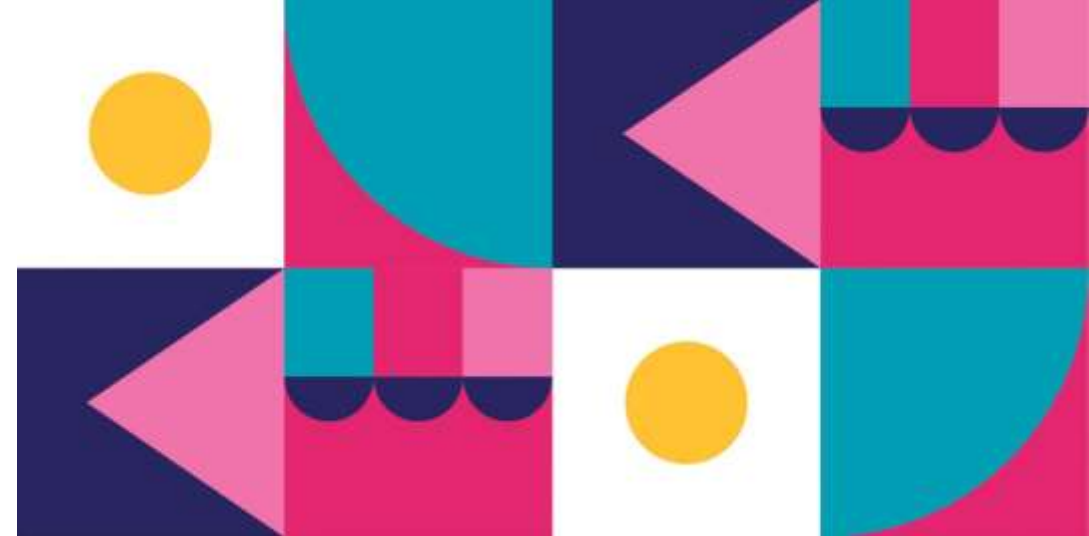
KULTURNE POTI PO SLOVENIJI

E-priročnik prinaša bogat nabor kulturnih poti po Sloveniji. Vabi nas na potepanje po naravi, podeželju in urbanem okolju ter k raziskovanju.

CANKARJEV DOM LJUBLJANA

marec 2022

Strokovno usposabljanje Kulturni bazar

KULTURNI BAZAR

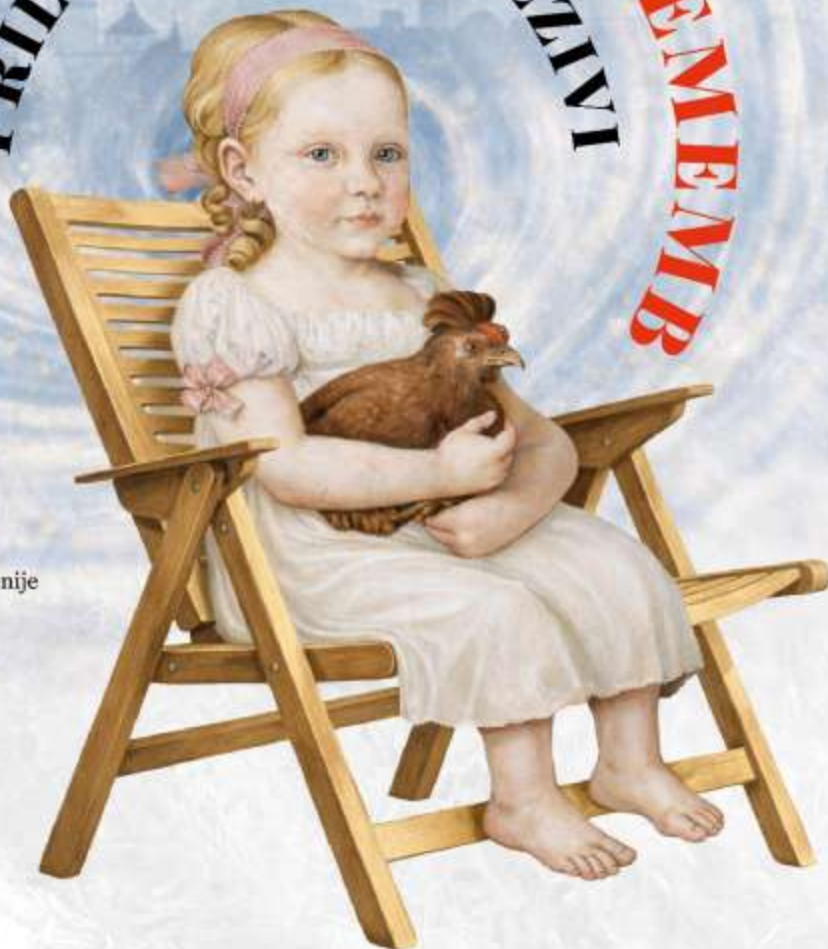
1. april 2026, Cankarjev dom, Ljubljana

Več informacij o nacionalnem strokovnem usposabljanju najdete na www.kulturnibazar.si

Cilji Kulturnega bazarja

- (o)krepiti zavest o pomenu kulturno-umetnostne vzgoje v vzgoji in izobraževanju ter širši družbi;
- predstaviti kakovostne profesionalne kulturnovzgojne projekte in programe;
- predstaviti in spodbuditi sodelovanje kulturnih ustanov z vzgojno-izobraževalnimi zavodi – kreativna partnerstva;
- spodbuditi kreativna partnerstva različnih resorjev, ki prepoznajo kulturno-umetnostno vzgojo kot pomemben del projektov na svojih področjih;
- spodbuditi ustvarjalnost otrok, mladih in odraslih ter predstaviti možnosti, ki jih ponuja kultura v vzgojno-izobraževalnem procesu (vseživljenjska dimenzija), tako za njihov poklicni razvoj kakor tudi za kakovostno in ustvarjalno preživljanje prostega časa;
- krepiti sodelovanje kulturnih ustanov na posameznem področju ter med različnimi področji kulture in umetnosti.

DEDIŠČINA V VRTINCU PRILOŽNOSTI IN IZZIVI SPREMEMB

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

Prisluhnite torej zgodbam, ki jih pripoveduje preteklost, da boste razumeli sebe in soustvarjali lepšo prihodnost. Prihodnost, ki bo spoštovala vsak kamenček v mozaiku skupnega spomina kot pomemben gradnik strpne, čuječe, do narave in kulture prijazne družbe.

HVALA!

milena.antonic@zvkd.si